

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **X. Y.** – sędziego Sądu Najwyższego w związku z zażaleniem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego na postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2025 r., sygn. akt [...], o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w sprawie podejrzenia popełnienia przez sędziego SN X. Y. deliktu dyscyplinarnego z art. 72 § 1 pkt 2 i 5 ustawy o Sądzie Najwyższym

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,

na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 marca 2026 r.

z urzędu kwestii zawieszenia postępowania

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.

Prawo o ustroju sądów powszechnych w zw. z art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

postanowił:

zawiesić postępowanie w sprawie z uwagi na wystąpienie w sprawie długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej jego prowadzenie.

UZASADNIENIE

Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, wnioskiem z dnia 26 czerwca 2023 r., działając na podstawie art. 76 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: uSN) zwróciła się do Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego o podjęcie czynności wyjaśniających w celu zbadania czy

zachowanie SSN X. Y. polegające na tym, że w dniu 20 grudnia 2022 r. w sprawie [...] wydał zarządzenie, aby „zwrócić się do radcy prawnego R. K. o ponowne nadesłanie wniosku z 12 grudnia 2022 r. gdyż złożony wniosek został nielegalnie „przechwycony” przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i niezgodnie z intencją przekazany do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych”, następnie w dniu 4 stycznia 2023 r. wydał zarządzenie, które skutkowało rozpoznaniem wniosku o wyłączenie sędziego przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pomimo tego, że wiedział, iż wniosek o wyłączenie SSN Renaty Żywickiej został w dniu 16 grudnia 2022 r. przekazany do Prezesa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, który to czyn wyczerpuje znamiona umyślnego przewinienia służbowego (dyscyplinarnego) w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 2 i 5 ustawy o SN.

W odpowiedzi na wniosek Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego, SSN X. Y. skierował do Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego pismo, zawierające wyjaśnienia, wskazując na podstawy swojej decyzji.

Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego – SSN Andrzej Tomczyk postanowieniem z 15 grudnia 2025 r. (sygn. akt [...]), odmówił wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w sprawie wskazując, iż w żadnym stopniu nie można uznać, że działania sędziego SN X. Y., podjęte we wskazanym czasookresie, stanowiły delikt dyscyplinarny, przeciwnie - w świetle przytoczonych w uzasadnieniu postanowienia okoliczności, stanowiły one uzasadnioną reakcję, niewpisującą się w utrudnianie lub uniemożliwianie funkcjonowania organów wymiaru sprawiedliwości oraz uchybianie godności urzędu.

Orzeczenie to zostało w całości zaskarżone przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, która w zażaleniu podniosła zarzut:

obrazy przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 72 § 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (j.t. Dz.U. z 2024 r., poz. 622 ze zm.) przez wyrażenie błędnego poglądu prawnego o braku realizacji znamion deliktu dyscyplinarnego w odniesieniu do zachowania SSN X. Y. w postaci wydania zarządzenia w dniu 20 grudnia 2023 r. w sprawie [...] aby „zwrócić się do radcy prawnego R. K. o ponowne przesłanie wniosku z dnia 12 grudnia 2022 r. gdyż złożony wniosek został 'nielegalnie' przechwycony przez Pierwszego

Prezesa Sądu Najwyższego i niezgodnie z intencją przekazany do Izby Kontroli i Spraw Publicznych" oraz wydania zarządzenia w dniu 4 stycznia 2023 r., które skutkowało rozpoznaniem wniosku o wyłączenie sędziego przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pomimo jego uprzedniego przekazania do Izby Kontroli i Spraw Publicznych, podczas, gdy prawidłowa ocena prawna tych zachowań prowadzi do wniosku, że powinny one zostać uznane jako uniemożliwiające lub istotnie utrudniające funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości oraz uchybiające godności urzędu, a tym samym jako wyczerpujące znamiona umyślnego przewinienia służbowego.

Podnosząc powyższe, skarżąca Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 77 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, dalej uSN). Sąd, rozpoznający sprawę zażalenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego na postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, tworzy trzech sędziów.

Zgodnie z art. 22a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Izba Odpowiedzialności Zawodowej, w której ma być rozpatrywane zażalenie, składa się z 11 sędziów Sądu Najwyższego. Niemniej jednak sytuacja ta obecnie uległa pogorszeniu z uwagi na odejście w stan spoczynku trzech sędziów, w tym dwóch sędziów, którzy mogli tworzyć sąd zgodny ze standardami konstytucyjnymi i normami prawa unijnego. Wyłączony z mocy prawa jest natomiast SSN Paweł Grzegorzczak, wobec którego Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 23 lutego 2023 r., sygn. akt VI SA/Wa 8158/22, wstrzymał wykonanie postanowienia Prezydenta RP z dnia 17 września 2022 r., nr [...], o wyznaczeniu do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem NSA z dnia 20 listopada 2024 r., sygn. II GZ 134/23.

Ponadto, pomimo upływu wielu miesięcy, do chwili obecnej nie zostali wyznaczeni przez Prezydenta RP do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej sędziowie w miejsce trzech sędziów, którzy w 2025 r. przeszli w stan spoczynku, co umożliwiłoby uzupełnienie składu orzekającego w taki sposób, aby zagwarantować stronie prawo do niezależnego i bezstronnego sądu. Wobec powyższego w chwili obecnej, sprawa nie może zostać skierowana na posiedzenie z uwagi na brak możliwości utworzenia składu orzekającego spośród sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej. Szeroką argumentację prawną dotyczącą tego zagadnienia zawarł Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 lutego 2024 r., sygn. II ZIZ 14/23 i ponowne jej przytaczanie nie jest konieczne. Zauważyć jedynie należy, że obecna sytuacja kadrowa, w pełni potwierdza, że Izba Odpowiedzialności Zawodowej została tak ustawowo ukształtowana, że nie tylko ma wady strukturalne i ustrojowe, ale obecnie stała się organem, który przestał wykonywać swoje ustawowe zadania w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości, w tym rozpoznawania spraw dyscyplinarnych.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że – opierając się na przepisach rangi ustawowej – nie jest możliwe delegowanie do rozpoznania sprawy sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w innej Izbie, którego powołanie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie byłoby wadliwe. Wprawdzie zgodnie z art. 35 § 3 ustawy o SN sędzia Sądu Najwyższego może być wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do udziału w rozpoznaniu określonej sprawy, jednak art. 35 § 4 wprost wyklucza możliwość zastosowania tego przepisu do Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Dodać należy, że przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym w takiej sytuacji nie przewidują możliwości przekazania sprawy do innej Izby tego Sądu.

Okoliczność ta ma o tyle istotne znaczenie, gdyż poza sędzią wyznaczoną do rozpoznania tej sprawy, w IOZ orzeka jeszcze SSN Zbigniew Korzeniowski, który jest zdolny tworzyć sąd zgodny z ustawą. W IOZ orzekają jeszcze wyznaczeni postanowieniem Prezydenta RP sędziowie: Tomasz Demendecki, Marek Dobrowolski, Marek Siwek, Maria Szczepaniec i Paweł Wojciechowski. Jednakże tych pięcioro sędziów, zostało powołanych na urząd sędziego na wniosek Krajowej

Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

W tym kontekście należy zauważyć, że uzupełnienie składu orzekającego w niniejszej sprawie o jednego sędziego spośród wyżej wskazanych pięciu sędziów, skutkowałoby nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz naruszałoby prawo strony do niezależnego, bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Traktatu o Unii Europejskiej.

Oznacza to, że w wyżej wskazanej sytuacji faktycznej i prawnej nie ma możliwości obecnie utworzenia, spośród sędziów Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądy Najwyższego, niezależnego i niezawisłego trzyosobowego sądu, którego orzeczenie wydane w tej konkretnej sprawie nie byłoby obarczone bezwzględną przyczyną odwoławczą i dlatego też należało postępowanie w sprawie zawiesić, do czasu ustąpienia przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]